

Kjennetegn lese- og skrivevansker

Særtrekk ved lesing som kan gi mistanke om lese- og skrivevansker

1. Unaturlig tempo
 - svært hurtig
 - svært langsomt
2. Liten flyt
 - hakkete
 - nølende
 - repetisjoner
3. Utydelig uttale
4. Lydrett uttale
(Per tegnet en hund.)
5. Gjetter ofte
 - ut fra ordets form (som → små, ni → nå, de → da)
 - ut fra ordets første bokstav (dit → da)
 - ut fra bokstaver i ordet (fikk → gikk, lukket → likte)
 - ut fra ett eller flere ord i setningen
(Tekst: Revemora lukket øynene. Lest: Revemora likte ungene.)
6. Bytter om/forveksler
 - bokstaver som er formlike (m ↔ n, d ↔ b, d ↔ p, t ↔ f)
 - speilvender hele ord (sol ↔ los, rom ↔ mor)
7. Utelater/tilføyer endelser (buskene ↔ busken revemor ↔ revemora)
8. Utelater/tilføyer småord (Tekst: De så en rev. Lest: Da så de en rev.)
9. Bytter om/forveksler
 - bokstaver som er lydlike (d ↔ t, g ↔ k, f ↔ v, b ↔ p)
 - deler av ord (sparke ↔ sprake, far ↔ fra, visp ↔ vips)
10. Vansker med enkel/dobbel konsonant (tak ↔ takk, lete ↔ lette)
11. Mister ofte linjen - sier gjerne at:
 - linjene flyter sammen
 - bokstavene går over hverandre
 - bokstavene blir doble
 - bokstavene legger seg på skrå
 - bokstavene lyser
12. Vansker med å konsentrere seg om lesingen selv om lærer og elev jobber sammen med oppgaven
13. Glemmer ord kort etter å ha lært å lese dem
14. Ber ofte læreren lese ordet
15. Har vansker med å forstå innholdet i det som leses
16. Skårer lavt på leseprøver for klassetrinnet

Særtrekk ved skrijving som kan gi mistanke om lese- og skrivevansker

1. Ujevn skrift
 - overstrykninger
 - utydelige bokstaver (m kan leses n eller m, a kan leses a, u eller o)
 - ordene henger ikke sammen (al I tid, bo rdbein)
2. Vansker med bokstavenes størrelse og form (trafiKK, SPreng)
3. Inkonsekvens i bruk av
 - mellomrom (springervi, til bake)
 - tegn
 - linjer
 - skråstilling (*legevakter*)
4. Snur
 - formlike bokstaver (d ↔ b p ↔ t f ↔ n ↔ u)
 - ord (lys ↔ syl, mil ↔ lim)
5. Skriver lydrett (di jik en tur, de reinet jyseli, vem eier hunen)
6. Utelater bokstaver (Petter skrives Ptr)
7. Tilføyer bokstaver (paraplystativ, frabrikk)
8. Forveksler lydlike bokstaver (u ↔ y, b ↔ p, g ↔ k, f ↔ V, d ↔ t)
9. Snur deler av ord (klatre ↔ klarte)
10. Sløyfer endelser (elever skrives elev)
11. Problemer med enkle/doble konsonanter
12. Skrivningen synes svært energikrevende
13. Gjør det dårlig på diktater/ordprøver
14. Ved friskrijving: 30 % eller mer av ordene stavet feil
15. Skriver så lite som mulig

Særtrekk ved generell atferd som kan gi mistanke om lese- og skrivevansker

1. Må snakke høyt ved skriving
2. Må holde boka på en bestemt måte for å lese
3. Har mysende blikk
4. Har nesen ned i boka
5. Leser ikke i fritiden
6. Har vansker med å huske retninger, navn eller detaljer
7. Har ofte hodepine
8. Blir fort trett i øynene ved lesing eller TV-titting.
9. Er betydelig flinkere og ivrigere i andre fag enn norsk og engelsk – ofte fag hvor kunnskap formidles muntlig
10. Har artikulatoriske vansker
11. Har dårlig øye-hånd-koordinasjon
12. Har finmotoriske vansker
13. Er anspent – stive skuldrer
14. Har vansker med å uttrykke seg
15. Virker nervøs eller engstelig i mange situasjoner
16. Trekker seg tilbake når ting blir vanskelige
17. Blir fort irritert, sint eller frustrert
18. Har altfor mye eller av og til altfor lite energi
19. Har konsentrasjons vansker
20. Har vansker med å knytte nære vennskap
21. Har humoristisk sans eller en utrolig måte å komme i klammeri med andre på
22. Har grovmotoriske vansker